

Innst. 174 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:4 S (2012–2013)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, Henning Warloe og Anne Karin Olli om et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme en strategi for omstilling i det etablerte utdanningssystemet som sikrer at Norge får et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud. Målet er å styrke landets konkurransekraft gjennom å virkeliggjøre visjonen om livslang læring og kompetanseheving i hele befolkningen.
2. Stortinget ber regjeringen på egnet måte inkludere oppdrag om fleksible og desentraliserte utdanningstilbud i formålet til universiteter og høyskoler.
3. Stortinget ber regjeringen etablere stimuleringsordninger som gjør at flere fylkeskommuner tar initiativ til fleksible og desentraliserte utdanningstilbud innenfor fagskole- og ingeniørstudiefeltet. For å komme frem til gode lokale løsninger må det åpnes for ulike modeller for samfinansiering fra involverte parter.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth,

Stine Renate Håheim, Truls Wickholm, Karin Yrvin og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Mari Lund Arnem, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Ola Elvestuen, viser til representantforslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til brev 19. oktober 2012 til komiteen fra Kunnskapsdepartementet ved statsråd Kristin Halvorsen. Flertallet viser til de vurderingene som gjøres i brevet og har ellers ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er enig med forslagsstillerne i at det er viktig med et godt fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud som kan sikre tilgang til høyere utdanning og gi arbeidslivet nødvendig kompetent arbeidskraft uavhengig av hvor en bor i landet.

Disse medlemmer slutter seg til intensjonen i forslaget som understreker betydningen av å ha et godt fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud. Disse medlemmer registrerer og er positive til de gode eksempler forslagsstillerne viser til innen nettbasert utdanning og andre desentraliserte tilbud som gis i dag.

For at flere utdanningstilbydere og samarbeidspartnere skal kunne legge til rette for og kunne gi et enda bedre og større tilbud innen desentralisert og fleksibel utdanning, mener disse medlemmer

det vil være av stor betydning med en felles nasjonal strategi på dette området.

For at teknologien skal kunne utnyttes fullt ut, ser disse medlemmer det som en forutsetning at programmet eCampus etableres og senest tas i bruk fullt ut etter oppsatt plan på fem år.

Disse medlemmer viser også til at det i Norge finnes over 50 studiesteder for høyere utdanning. Dette speiler at det i utgangspunktet finnes et forholdsvis stort utdanningstilbud med fast lokalisering. Mange av disse gir i dag et desentralisert tilbud til studenter. I svarbrev datert 19. oktober 2012 fra departementet fremkommer det at det per 18. oktober 2012 er registrert ca. 15 800 studenter på fleksible utdanningstilbud.

Disse medlemmer ser frem til regjeringens varslede stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikk der samarbeid om utvikling og bruk av desentraliserte tilbud innen utdanning og kompetanseheving vil bli drøftet etter lokale behov.

Disse medlemmer er også positive til at Kommunal- og regionaldepartementet vil ta en gjennomgang, sammen med berørte departementer, av dagens status innen mobilisering, initiativ og finansiering av desentralisert utdanningstilbud.

Disse medlemmer har forventninger til at disse sakene har som mål å styrke et fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud.

Disse medlemmer mener det norske utdanningssystemet ikke er godt nok tilpasset en virkelighet der arbeidstakerne må ha mulighet til kompetanseheving gjennom hele yrkeslivet. Et godt utdanningsfundament er nøkkelen til å være å jour kompetansemessig og bevare tilknytningen til arbeidslivet. Både offentlig og privat sektor er i stor grad avhengig av at de ansatte kan heve sin kompetanse. Disse medlemmer vil videre vise til at voksne som ikke tidligere har tatt høyere utdanning, i en senere livsfase med familieforpliktelser ofte ikke har mulighet til å flytte til studiestedet. For mange vil dette også være et for stort økonomisk løft.

Disse medlemmer konstaterer at det ikke er noen selvfølge at høyere utdanningsinstitusjoner i Norge vil påta seg å tilrettelegge for desentraliserte utdanningstilbud. Samtidig er det en realitet at deler av Distrikts-Norge har et utdanningsetterlep og opplever at regioner med høyere utdanningsnivå har et klart konkurransefortrinn. En mer solid kunnskapsbase i norsk arbeidsliv er viktig for å sikre norsk konkurransekraft i fremtiden. Disse medlemmer mener målet må være et norsk utdanningssystem som på alle nivåer kan dekke behovet for livslang læring for hele befolkningen, hele livet, i hele landet.

Disse medlemmer viser til at den digitale verdenen er i stadig utvikling, og at ny teknologi gir nye muligheter for distanseundervisning og utdan-

ningsløsninger som var utenkelige for bare noen få år siden. Disse medlemmer mener høyere utdanning ikke har maktet å ta ut det potensial som ligger i IKT-baserte utdanningsløsninger. Andre bransjer, og ikke minst høyere utdanning andre steder i verden, ligger foran Norge på dette området. Selv om mange utdanningssteder opp gjennom årene har utviklet sine egne løsninger for å ta i bruk digitale læremidler som et tilbud til elever og studenter som ikke følger ordinært utdanningsløp, er det en stor utfordring at slike løsninger ofte ikke fungerer sammen med tilsvarende fra andre institusjoner.

Disse medlemmer mener det er viktig at departementet tar en aktiv rolle i å tilrettelegge for utvikling og mer sømløs bruk av digitale undervisningstilbud. Disse medlemmer har i den sammenheng merket seg at kunnskapsministeren i sitt svar til komiteen skriver at regjeringen fra inneværende år har satt i gang full utrulling av programmet eCampus for utbygging av ny og moderne IKT-infrastruktur for forskning og utdanning i UH-sektoren. Statsråden legger videre til at det skal stimuleres til utvikling av fleksible studietilbud gjennom Norgesuniversitetet.

Disse medlemmer erfarer at det ikke er en selvfølge at universiteter og høyskoler vil legge til rette for desentraliserte studietilbud og samarbeid med studiesentre. Begrunnelser knyttet til trang økonomi og knapphet på fagpersonell går igjen. Disse medlemmer vil påpeke at nye distribusjonsmåter for undervisning ved hjelp av IKT åpner et mulighetsvindu som må utnyttes for å overvinne geografiske avstander, slik at flere kan følge høyere utdanning uavhengig av hvor i landet man bor.

Disse medlemmer mener universitets- og høyskolesektoren må ta et større ansvar for at norske arbeidstakere skal få hevet sin kompetanse der de arbeider og bor. Disse medlemmer vil bemerke at fleksibel utdanning først er blitt et obligatorisk styringsparameter for høyere utdanning fra 2012, og at sektoren må sies å være på etterskudd i forhold til behovet en rekke steder. Disse medlemmer mener innføring av et slikt parameter er et første skritt i riktig retning. For å oppnå resultater må departementet aktivt følge opp sektoren med sikte på bedre samsvar mellom utdanningstilbudet og de behov andre studentgrupper enn dem som søker seg til campus, har.

Disse medlemmer vil understreke at utvikling av et effektivt og brukervennlig eCampus-tilbud forutsetter at det må være lett tilgjengelig teknologisk for å kunne bli et godt tilbud til alle dem som ikke har anledning til å kunne ta ordinær utdanning på campus. Disse medlemmer har med stor interesse merket seg de muligheter interaktiv forelesning i sann tid gir for å bruke de beste lærerkraftene til å

forelese for enkeltstudenter og studentgrupper over hele landet. Dette gir mulighet for å gi både ordinær grunnutdanning og etter- og videreutdanning til arbeidstagere der de bor, slik vi bl.a. har sett Høgskolen i Telemark drive grunnskolelærerutdanning i Sør-Varanger kommune.

Disse medlemmer ser positivt på at kommuner og regioner har satset på dels fysiske og virtuelle studiesentre som en plattform for å møte egne kompetansebehov. Nettverket Studiesenteret.no representerer en unik samhandling mellom kommuner, fylker og høyskoler i hele landet. Med basis i 48 studiesentre betjener Studiesenteret.no 103 medlemskommuner i 15 fylker med utdanningstilbud i samarbeid med 6 offentlige høyskoler. En slik nettverksmodell muliggjør oppstart av mange og ulike tilbud når rekrutteringsgrunnlaget er over hundre kommuner. Målet er å få flere mennesker i høyere utdanning, særlig i distriktene.

Disse medlemmer har merket seg at Studiesenteret.no har som filosofi at studienes faglige innhold eies og formidles av høyskolene, dvs. at utdanningsinstitusjonene selv har ansvar for utvikling og levering av faglig innhold.

Disse medlemmer har samtidig registrert at Studiesenteret.no i en kommentar til årets statsbudsjett peker på nødvendigheten av å videreutvikle didaktiske og teknologiske løsninger som kobler læresteder og studiesentre i hele Norge på en helhetlig og kvalitetssikret måte. Disse medlemmer støtter dette og mener det er viktig at regjeringen i det videre arbeidet med eCampus-programmet må legge til rette for samarbeid med Studieforbundet.no og regionale studiesentre rundt omkring i landet. Disse medlemmer mener det er viktig å anerkjenne den rollen disse aktørene spiller, ikke som konkurrenter til våre høyskoler og universiteter, men når det gjelder formidling og gjennomføring av utdanning på høyere nivå i sine regioner. Kunnskap om utfordringer og kompetansebehov i offentlig og privat sektor er avgjørende dersom man skal lykkes bedre med utdanningstiltak utenfor campus.

Disse medlemmer er opptatt av hvordan fagskole- og ingeniørstudietilbud kan gjøres mer fleksible og gjennomføres mer desentralisert. Økt tilgang på slik kompetanse kan være avgjørende for oppbygging av ny næringsvirksomhet i kjølvannet av f.eks. olje- og gassnæringen. Disse medlemmer vil i denne sammenheng be regjeringen etablere stimuleringsordninger som kan bidra til at flere fylkes-

kommuner vil ta initiativ til utdanningstilbud på områder der det er stor etterspørsel etter arbeidskraft.

Disse medlemmer mener strategi for et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud, støttet av moderne teknologiløsninger, er viktige utdanningspolitiske spørsmål for kompetansenasjonen Norge. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer forslagene i dokumentet.

Komiteens medlemmer fra Høyre finner det for øvrig lite tilfredsstillende at statsråden i sitt svarbrev henviser dette sentrale temaet til en stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at det skjer mye samarbeid mellom ulike institusjoner innen fleksibel og desentralisert utdanning. Disse medlemmer mener det er av stor betydning at det for å videreutvikle dagens tilbud utarbeides en strategi for omstilling til et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud innen alle utdanningsnivåer.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme en strategi for omstilling i det etablerte utdanningssystemet som sikrer at Norge får et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud. Målet er å styrke landets konkurransekraft gjennom å virkeliggjøre visjonen om livslang læring og kompetanseheving i hele befolkningen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen på egnet måte inkludere oppdrag om fleksible og desentraliserte utdanningstilbud i formålet til universiteter og høyskoler.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere stimuleringsordninger som gjør at flere fylkeskommuner tar initiativ til fleksible og desentraliserte utdanningstilbud innenfor fagskole- og ingeniørstudiefeltet. For å komme frem til gode lokale løsninger må det åpnes for ulike modeller for samfinansiering fra involverte parter.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:4 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, Henning Warloe og Anne Karin Olli om et mer fleksibelt og desentralisert utdannings-tilbud – vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 17. januar 2013

Marianne Aasen

leder

Bente Thorsen

ordfører